

## Pitanje razoružanja uvijek na tapetu

Prošlih dana zaključila je preliminarna konferencija za razoružanje kod Lige Naroda svoje proljetno zasjedanje. Nakon dugih dana raspravljanja — svi su za mir i ograničenje oružanja! — konferencija je pustila pitanje ograničenja oružanja ponovno otvorenim. Mi smo opetovano imali prilike, da u našem listu registramo veliki broj konferencija za mir te da stvarno kritikujemo njihov rad. Danas, nakon prošlih dana mirovne debate u Ženevi, možemo da zabilježimo jednu jaku diferencijaciju u gledanju na pitanje razoružanja, koja je u zadnje vrijeme postala naročito ozbiljnom.

Kamen smatnje mira je u stvari danas najviše Evropa. Prenapućenosti i teške ekonomske nevolje tu fjeraju države na imperijalističku politiku. Današnje državne granice za mnoge države ne predstavljaju pravednu podjelu i razgraničenje. To zadnje je uzrokom, da se Evropa formirala u dva velika tabora: s jedne strane imamo Francusku, Poljsku, sve države Male Antante, dakle Jugoslaviju, Češkoslovačku i Rumunjsku, a s druge uglavnom Njemačku i Italiju. Engleska se drži više sa strane, a Italija špekulira, kao uvijek; kad se radi o njezinim granicama, onda se ortodokсно, rekli bismo bijesno, drži frankofilske grupe, a kad se radi o državama, gdje ona nema interesa ili gdje može kome da napakosti, onda je mišljenja, da se državne granice, nepravdne, mogu revidirati. Naznači smo, da je ta podjela Evrope u dva tabora danas više no ikad aktuelna. Jer prvih godina iza rata nije nikome, najmanje Njemačkoj i Mađarskoj, padalo na pamet, da se zalazu za reviziju granica. Onda su Saveznici iz svjetskoga rata bili složni. Kasnije je došlo do razlaza u mišljenju Francuske i Engleske. Velika Britanija ima svoju političku tradiciju; ona gleda sve sa specijalnog engleskog stanovišta. U napoleonskoj dobi je žestoko protiv Rusije, s kojom kasnije stvara Trojni Sporazum, da par godina poslije, osjećajući, da joj Rusija smeta na dalekoni istoku, svu svoju agresivnost mobilizira protiv Rusije. Nakon razlaza Saveznika oslabljena je znat-

no ona grupa, koja je stvorila mirovne ugovore i proglasila ih nepromjenjivima. Engleskoj je uspjele, da u ratu tuče Njemačku, i sada joj je svejedno, kako li će se razviti pitanje revizije granica, ustanovljenih mirovnim ugovorima. Tako je grupa onih država, koje žele, da se, naročito u Srednjoj Evropi, uzdrži status quo, navezana samo na jednu veliku vlast: Francusku, i razumljivo je, da, nakon što je najprije Amerika po Wilsonovu padu oprala ruke od Evrope i nakon što se i Engleska povukla, položaj Njemačke u Evropi ojačao. Cijm je Njemačka ojačala, počela je i Mađarska da diže glavu i stavlja na tapet reviziju granica. I tako skoro odjedamput dobivamo javnu neženiranu i neustraivu diskusiju o reviziji mirovnih ugovora. Sa tom činjenicom moramo računati, jer bi Evropa lako mogla postati pozornicom novoga svjetskog klanja. Rata sigurno ne će skoro biti, ali je potrebno, da naša Jugoslavija bude od njega sačuvana. Mi moramo sa svima državama uspostaviti dobre odnose, osobito sa Njemačkom i Sovj. Rusijom. Naš unutrašnji uređaj mora da ima privlačivost i za one naše državljane, koji bi možda iz nacionalnih obzira mogli gledati preko granice, i za jednoga razumnog Mađara iz Vojvodine ne će biti teško odlačiti se između demokratske i dobre Jugoslavije i tiranske vlade Horthyjeve u Mađarskoj. Isto tako će lako i bolje biti narodu Makedonije u jednoj kulturnoj demokratskoj državi, nego u državama ličnoga režima i vječitih revolucija. To je dobro uočila Češkoslovačka, kad je Nijemce privezala za se ništa manje nego čak i u vrhovnoj upravi države te posvuda licitira sa Njemačkim Reichom u kulturi i napretku. Tim putem napretka morat ćemo poći i mi, koji imamo lijepoga iskustva sa koraškim plebiscitom 1920. g., kad je velik broj Slovenaca glasovao za demokratsku, i ako Njemačku, republiku Austriju. Nije svejedno imati u kući napredak i zadovoljstvo ili nered i nezadovoljstvo, makar i manjih skupina. I budemo li još i putem napretka, nema za nas nikakve opasnosti od ikakvoga klanja!

## Krizna talijanskoga fašizma

Gdje nema ventila, izlaz je eksplozija. Svaka diktatura, ako se ne može završiti evolucijom, i kad dočtera samu sebe do apsurdna, mora dovršiti revolucijom. Isto pravilo vrijedi naravski i za Italiju. I ondje je diktatura, fašistička. Došla je revolucionarnim putem, i kako se nije još razvila ni do evolucije ni do revolucije, hrani se injekcijama, koje joj daje njezin Duce Mussolini.

Kod injekcija je tek jedno tragično, da ih treba neprestano povećavati, a opet svako pojačavanje mora imati svoj konac. Neherojski talijanski narod hranio je Mussolini injekcijama fašističke slave, junaštva i talijanskog imperijalizma, logičan završetak čega je samo jedan: ostva-

renje talijanskog imperijalizma, a kako oni, na čiji račun žele Talijani svoje imperijalističke sanje ostvariti, ne žele sami na sebi počiniti harskiri i mirno se izručiti na milost i nemilost talijanskoga fašizma, logički je završetak talijanskoga fašizma rat. Da slučajno naša država pri današnjim prilikama imade da bude objektom za takav izlaz, može nam se i ne sviđati. No to ne možemo promijeniti.

Ima još jedno staro pravilo: teror izaziva teror. Da je fašizam teroristički, ne će nitko poricati. Zato je pakleni stroj u Milanu posve u stila historijskoga razvoja fašizma. Bilo da je on po neprijateljima fašizma upravljn protiv fašizma, bilo da je

po fašizmu upravljn protiv njegovoga neprijatelja kralja. Jer nasilje je bitni rekvizit diktature kao oruđe, s kojim se ona mora služiti, ali i kao jedino oruđe, s kojim se njezini neprijatelji protiv nje mogu uspješno boriti.

Uzurpator, skoroević Mussolini ne može biti u iskrenom prijateljstvu sa zakonitim talijanskim vladarom, kojega je nišo sve moći učinivši ga lutkom i kojega bi Mussolini bez ikakvih trzavica mogao za 24 sata prebaciti preko granice, a kome kralj haš ništa ne može. No ovaj mu zakoniti predstavnik vlasti ipak mora smetati. Stoga je veliko pitanje, koga se milanski atentat ticao, kralja ili Mussolinija. U Italiji, klasičnoj zemlji bođeža i otrova, te zemlji obračunavanja á la Matteoti, državnika kao Macchiaveli i ideologa poput Luchenija, upotrebljuju se zbog vlasti sva sredstva, pa makar za slučaj neuspjeha trpjele samo nedužne mase, što se inače do sada osim u Italiji moglo dogoditi samo u balkanskoj Sv. Nedelji.

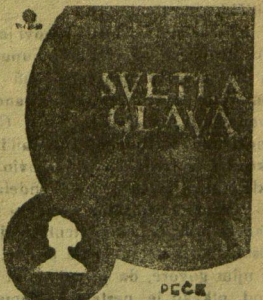
Milanska bomba na svaki način nije dobar znak za fašizam. Ako joj je podrijetlo fašističko, znači, da mu je već i do sada potpuno neopasna monarhija postala opasnom i da osim sa lijevim neprijateljima ima da povede borbu i sa desnim neprijateljima, a uz nepomirljivu borbu sa dvije domaće fronte voditi borbu još i sa vanjskim neprijateljem bilo bi previše opasno i za janačniji narod negoli što je Mussolinijev.

Ako je pak milanska bomba protufašističkoga podrijetla, ne će ni to za fašizam biti mnogo utješnije, jer znači, da su lijevi neprijatelji fašizma prešli u ofenzivu i da u svojoj borbi ne biraju apsolutno nikakva sredstva. Baš onako, kako ih ni fašizam nije dosada birao. A što veća borba unutar fašističke Italije, to veća mogućnost mira za nas. Da bivši anarho-komunisti Mussolini u svojem elementu završi, ne bi bilo čudno, dok mi kod toga ne bismo ništa izgubili. Ne završi li fašistička diktatura revolucijom ili evolucijom, idemo mi kao njea susjed vrio burnoj budućnosti.

Dr Fr.

## Privrednička konferencija u Zagrebu

Na Uskrani ponedjeljak održana je u Zagrebu na poticaj zagrebačke Trgovačko-obrtničke komore velika privrednička konferencija, kojoj je prisustvovalo i šest ministara: dr Marković, dr Korošec, dr Spaho, dr Miović, dr Stančević i Sv. Milosavljević. Od ministara govorio je samo ministar financija dr Marković, koji je govorio o potrebi održavanja naših teških gospodarskih i privrednih prilika, te o mjerama, koje bi za to trebalo poduzeti, a zatim o stabilizaciji dinara i o zajmu. Prethodne konvencije o zajmu zaključene su s bankarskom kućom Rothschild i sa kućom Blair u Americi, i to prvenstveno za potrebe investicionih radova. Zajam bi bio sklopljen na svotu od 50 milijuna liverfunta, od kojih bi prva svota od 12 milijuna liverfunta prema ugovoru



Dr. OETKER-  
OVIM  
BACKINOM

Najbolje iskušane recepte šalje na želju besplatno i prosto od poštanskih pristojba.

Dr. Oetkera ilustrirana knjiga recepta sadržaje cirka 200 prvorezrednih recepta sa 51 slikom. Cijena Din 5.- dobiva se svagdje. U slučaju, da je lista rasprodana, tražite izravno od Dr. Oetkera, Maribor.

o tom zajmu bila odmah isplaćena. Emisija bi se mogla odmah izvršiti. Tečaj emisije ima se utvrditi prilikom svake emisije sporazumno između vlade i bankara. Na bazi preliminarnih ugovora ima se sastaviti sporazum sa bankarima. Ugovor o prvoj emisiji kao i dosada ima da se sporazumno izvrši.

O čitavoj hrvatskoj i prečanskoj privredi uopće iznijeli su 15 stručnjačkih referata najbolji hrvatski gospodarski stručnjaci. Ovi referati iznijeli su tako svestrane porazne sudove, a današnjim beznađnim prilikama, u koje je sav naš život svala nesposobna, koruptivna uprava sa nemogućim centralizmom, da u ovakvom raspoloženju ministri nijesu mogli korteširati za buduću hrvatsku vladinu stranku, sve da su i došli s tom nakanom u Zagreb. Napeto raspoloženje još su pojačali radićevci, koji su u svojoj nervozni, uzrujani ovom skupštinom, na konferenciji smetali i demonstrirali, pa da nije bilo toga, mogao bi ovaj zajednički sastanak predstavnika beogradske vlade i hrvatske prirede, na kojoj su i jedni i drugi imali priliku, da izmijene misli, završiti stvarnijim rezultatom negoli što ga može da ima galama i svađanje.

## Atentat u Milanu

U četvrtak, 12. ov. mj. u Milanu, prije otvaranja proljetnoga sajma izvršen je atentat na talijanskoga kralja i prijestolonasljednika. Na trgu, kuda se imao kralj provesti, eksplozirala je uz strahovitu detonaciju paklena mašina, sama tri minuta prije, nego je kraljev automobil došao. 19 osoba je poginulo, a više od 40 teško ranjeno, dok se kralju ni prijestolonasljedniku nije ništa dogodilo. Paklena mašina bila je namještena u podnožju velikog električnog kandelabra, i to u šupljini regulatora, pak je eksplozija bila tim strašnija, kad se taj kandelabar razmrskao, a komadi gvožđa razletili na sve strane. Usprkos ovog atentata kralj je obavio svečano otvorenje sajma.

U čitavoj Italiji nastala je razumljiva velika uzbuđenost i komešanje te su određene vanredne i vrlo stroge mjere sigurnosti. Dnevno se vrše brojna uapšenja i uapšenici zlostavljaju. Fašisti bjesne i sve se boji, da ne bi oni ovom prigodom počinili nasilje nad strancima i političkim protivnicima.

Fašistički službeni krugovi javljaju, da je istraga vrlo dobro upućena i da su neki uapšenici dali neke interesantne indicije za ustanovljivanje krivaca. Uapšen je u Cemu neki mladić Romeo Tranquilli, za kojega se tvrdi, da je postavio pakleni stroj u električni kandelabar.

Prema novinskim vijestima talijanski kralj je nakon atentata izjavio osobama, koje su imale prilike, da s njim govore, da je talijanski narod, otkako je nestalo parlamenta, zapao u takvo stanje, koje potsjeća na najburnije vrijeme camorra i carbonara. Vlada je počinila teške pogreške, kad je uklonila u Italiji parlamentarizam, koji je bio sigurnosni ventil, kroz koji su nalazila oduška sva nastojanja za prevratom. Fašizam je time učinio najgoru pogrešku i time lišio narod velikoga prava. Kralj je vrlo ljat zbog fašističkih mjera sigurnosti, koje je oštro kritikovao.

Ovaj atentat svakako najbolje pokazuje, da prilike u Italiji nijesu ni izdaleka onako ružičaste, kako ih kuša prikazati fašistička vlada.

## HPS i nova hrvatska stranka

Kako su neke novine u savezu s akcijom oko osnutka neke nove hrvatske stranke bile počele u tu akciju uvlačiti i našu Hrvatsku Pučku Stranku, to je predsjedništvo naše Hrvatske Pučke Stranke u Zagrebu 6. t. mj. dalo ova službenu izjavu:

„Zagrebački »Jutarnji List« od 5. ov. mj. br. 5807. donio je vijest, da se »konstituirao« još prije dva mjeseca odbor, koji »treba da izvrši sve pripreme za osnutak nove hrvatske stranke, u koju bi trebale da uđu: Hrvatska Pučka Stranka, bivša Hrvatska Zajednica, Stranka Prava, hrvatski demokrati, koji su istupili iz Demokratske Stranke i konačno disidenti Hrvatske Seljačke

Predusretali je bolje nego liječili. Ostranili bolest je teže i skuplje nego pravovremenom obranom očuvali zdravim sebe i svoje organe. Svako mora zapriječiti, da mu se iskvaru zubi.

**Mogu se dobri zubi uzdržati dobrima, lijepi zubi uzdržali lijepima: ako se konzekventno upotrebljuje Odol.- »Odol upotrebljavali« znači usla i zube Odol-om valjano ispirati, grgljati, isčetkati. Osvježenje usliju bez primjera**

Odol se dobije u svim ljekarnama, drogerijama, parfumerijama i brljačnicama.

Stranke, pa da su u taj odbor ušli od strane Hrvatske Pučke Stranke narodni poslanik Stjepan Barić i glavni tajnik HPS Dr Janko Šimrak.

Predsjedništvo Hrv. Pučke Stranke izjavljuje, da te informacije nimalo ne odgovaraju istini, jer se spomenuta gospoda ne nalaze u tom odboru, niti kane podupirati takovu akciju.“

## Izbori u Francuskoj

U Francuskoj je raspušten državni parlament i raspisani su izbori za novi za nedjelju 22. t. mj. Sva Francuska nalazi se u živahnoj izbornoj ognji. Predsjednik vlade Poincaré je već par puta govorio. U svojim govorima naglasio je potrebu sporazuma sa Njemačkom. I drugi francuski političari živo agitiraju za 22. aprila. Iza nedjelje ćemo tako vidjeti, kojim će putem krenuti Francuska sljedećih godina.

## Radicevsko-pribičevićevski zbor u Splitu

Kao protuteža zagrebačkoj privredničkoj konferenciji, koja je po njihovom mišljenju imala praviti raspoloženje za novu hrvatsku vladinu stranku, čime bi naravski pali izgledi za njihov ulaz u vladu, a osim toga omogućiti, dajući pristanak Hrvata, vladi inozemni zajam, zamišljena je po SD koaliciji velika skupština u Splitu. Po njihovom računu bilo je na skupštini oko 15.000

prisutnih, dok je učesnika skupa sa velikim brojem znatijelnika uistinu moglo biti tek oko 6.000. Svaki veći broj je pretjeran. Ovakav slab odziv neugodno je iznenadio i razočarao aranzere, tim više što su već više od mjesec dana grozničavo radili za ovaj zbor, kojim su, kako su ga oni zamišljali na veliko, htjeli pokazati nešto, što Dalmacija još nije vidjela.

Drugovi Pribičević i Radić govorili su u sadanjem žargonu obojadesani jakim prečanskim bojama no ipak prilično zdržano i pitomo, nuđajući se inače u vladu, pri čemu su bili i prilično neakromni, tražeći u vidu 13 milijardskog inostranog zajma za sebe samo — ministarstvo financija. Radić je počeo svoj govor otrcanim komplimentima dalmatinskim djevojčicama, „koje imaju tako vatrene oči, da bi čovjek mogao na njima upaliti cigaretu“, a završio ponudom i željom: „Ne ćemo u vladu, ako ne dobijemo financije u naše ruke“.

Najinteresantniji momenti zbora bili su: 1. Kada je g. Svetozar Pribičević posve ozbiljno ustvrdio, da bi njegova izborna vlada bila garancija, da će izbori biti slobodno provedeni, a da Stjepan Radić nije na tu hulu ni mrdnuo, ako ne radi godine 1925 i svojega tamnovanja, a to barem radi one hrvatske krvi, koja je za tih „slobodnih“ izbora prolivena i hiljadta hrvatskih seljaka, koji su bili zatvoreni. 2. Kada je Radić prorokovao, da će na proljeće —

nije rekao koje — ući u vladu i da će preko noći biti doneseni svi zakoni nužni za ozdravljenje naše privrede, pa će u pet godina imati takav suficit, da će zemljom proteći med i mlijeko 3. Kad je Pribičević — radi splicana — govorio proti jadranskoj željeznici na crnogoraku Podgoricu, a za Split, dok se malo pošlje na tribini javio Crnogorac dr. Drljević, koji se — također radi splicana — o tome pitanju nije izjavio. 4. Kad su poznati hrvatofobi orjunaši ponosno izdželi svoje vratove porred hrvatskih trobojka i govorili o hrvatstvu, kojega su se do jučer odricali, mrzili ga i progonili. 5. Da je do pravog oduševljenog štimunga došlo istom poslijepodne, kad je preostalim u Splitu učesnicima vince udarilo u lice.

Treba još napomenuti, da je iza jutrnjega zbora slijedila najglavljia stvar čitave skupštine: naime svečani banket, na kojemu se Leončić izjavio sa Radićem, da i ne govori sa Pribičevićem, kojega je u svoje vrijeme izazvao na dvoboj. Zatim je Radić bio tako razdragan (tko zna radi čega), te je „održan jedan govor u tonu kozerije“. Mi svi vidimo, da se ni sve ovo, što amo već naveli, ne može shvatiti nego, kao kozerija, ali kada već i novine pišu, da je to kozerija, što je govorio, onda je to bila doista klasična kozerija.

Tako je eto uspio taj dugo pripremani zbor! Ma što pisale o njemu novine, fakat je, da je silno podbacio i da nije postigao svrhe.

## Trafitiče

38. Kiša.

Baš da se spametio Tomko Mijač, otkada se ovo unedalo kiši, a žega pritisa, da ko sjekrom cijepa, kuda se dohvati. Povozdan ti ga eto, dokon i besposlen, našim selom obigraje, gdje koga sretno, time zastavi, istu bukvicu danas, koja i juče, uzme mu naizust čateti, za puću na košulji pritezati, da što žešće pritegne na se njegovu pozornost, pričajući o pasjoj sparini i o njezinoj žezi.

.... — „Vidiš li ti, Ilija moj, ogrinjano sunce moje, ove žalosti, što se nadskvičila nad naše selo, da se nebo zabravilo i zapečatilo, te kapi kiše, čak ni za bolnika, ne propušta! Ovo je četrdeset i pet dana, da kako se svane, dok ne smrkne, sunce se hóllo nebon baši, a ni za želju oblačka, da ga zastru, te mu za tren oholiju potamni! Kako će se ovo živjeti, kako li ono ljetine prikupiti, kad se sve okamenilo i pečalno izdiše pod razornom silom žege i plamena? Vidiš li, Ilija, da ti srce od žalosti puca, a pogotova kad se

promisliš, da ovako prošaste godine nije bilo, već redovita izmjena sunca i vedrine, a sa druge kiše i oblačine!“

Pri tome pričme on nabrajati pouzdane datume, koliko je puta u ovome razdoblju segodišnje suše — lanjske godine beričet o se iskišilo, a stoga i ne očutilo naše selo ni trpča ni svrbeža, a kamo li glada, kad se svačim živim obilovalo.

.... — „Vidiš li ti, Nikolaja moj, ogrinjano sunce moje, ove žalosti, što se nadskvičila nad naše selo!“ .... — „Vidiš li ti, Jašane moj, ogrinjano sunce moje, ove žalosti, što se nadskvičila nad naše selo!“ .... — „Vidiš li ti, Markuse moj, ogrinjano sunce moje!“ .... — „Vidiš li ti, Pile moj!“

Sve ti se ovo i ovako — danas Ilija, sutra Nikolaja, prekosutra Jašan, Markus i Pile, i zar dociglo u selu, pričelo jedno za drugim, poput zrnja na čerdanu, rozati, da pred Tomkom zastupči i osluškuje, ne srijemsku začinjenu sevdalinku:

„Čura momku maramicu veze, Nevezla mu ime i prezime, Samo nije, da se voli s njime.“

već taman da očima zadreči u praznu bunarinu, iz koje odjekuje suho i promaklo bugarenje: „Ilija moj, Nikolaja moj!“

Ciglo, reku, luda cijeni, da, dok on misli, drugi su svojom pameću po viharinama posli. — I te kako da moje selo trobnim okom mjeri svoje trude, u koje je ono uložilo svoj rad, muku i novac. Nu u što da upre, već da se milosrdnome Bogu obrača i pomoći pita, a od ostaloga, ne očekujući usampasno otkuda začine, da ne zadre ni golom raloom u tvrdo stijenje, jer će se ona šundrati, a latica ne poljuljati? Muku mučec ustrpljivo iščika moj pak, što će Nebo ozgo poslati. Ono je gospodar slati i ne slati, a naša dužnost poslano primati.

Već pričele ove Tomkove vile pod očima selu prituživati. Uzeli oni za posao glave — na se, te, gdje mogu i ne mogu, njemu se izmicati, da ih ne počasti istom đakonijom, kojom i Ilija i Nikolaju. Hoće ljudi da dokažu, da je drugo igla, drugo poluga; jedno razboritost, drugo vjoglavost, te i suša i kiša.

Na ovoj pripeci ilijataka, da sve

i svaka praska, selom se učestala promečati obla riječ — kiša. Kuda se god okreneš, sve to ozvanja jednom, jedrom i zvonkom: — Kiša. Kiša u karapeju Umjanića, kiša kod Agića, a kod Odaka čak i drugačija, snažnija, golemija i krepčija, da čak i do moje kule dopire, kad se razviču: — Potop.

Jedno se sa drugim na izmjenu javlja. Nu spazi li koje, da im se Tomko primiče, nema tu reda, već tike, take, tko jači, taj tabači i a-berja, da najstrag na megdanu ne ostade ni žive glave. Sve je potop podušio. Ispred opetusa — kiša, potop; potop, kiša — nestade i Tomka.

Kiše nebeske, a potopa i pogotova, amo kod nas ni za želju, već se zapržen zvijezdan raskošno šeta zenitom nebeskim čak tamo do svoga smiraja. Nu vjerujte mi, da su rijetki i Tomkovi obilažaji našim ulicama. Primirila su ga, ako i ne kiše nebeske, a to usigurno prenebesna, prostrana te ždrijelovita usta zemaljska kojih župljana. — Kad će ova zasušiti, a one ozgo pljusnuti, tko to može znati do Boga svemogućega? Don Marko Vežić

## O Trgovačkoj i Obrtničkoj Komori za sjev. Dalmaciju

(Odgovor Udruženja Trgovaca i Obrtnika sjeverne Dalmacije)

U splitskome „Novo Doša“ od 10. aprila o. g. štampan je „Odgovor“ splitske Komore potpisanom Udruženju Trgovaca, Industrijalaca i Obrtnika povodom rezolucije, prihvaćene na glavnoj skupštini Udruženja, kojom se traži, da se poštuje postojeći zakon, da se ureku izbori za Trgovačko-Obrtničku Komoru sjeverne Dalmacije i prenese njezino sjedište iz otkinutoga nam Zadra u Šibenik, te se protestira, što to do sada nije učinjeno i što se protiv zakona, jednostavnim potezom pera, hoće da ukine Komora sjeverne Dalmacije i da ju se dodijeli splitskoj Komori, te na taj način nezakonito proširi teritorijalni djelokrug ove.

„Odgovor“ kaže, da su navodi ove rezolucije netačni, i ako u njoj nema ni riječi, koja bi bila netačna, jer je svaka tačka na činjenicama i argumentima osnovana.

„Odgovor“ nabruba administrativne odluke, kojom se počinila ta nezakonitost i velika šteta po opće državne i narodne interese sjeverne Dalmacije. I baš proti tomu, proti nezakonitom postupku, ustalo je Udruženje. To i jest predmet Rezolucije. „Odgovor“ je stoga deplahiran.

Ako se prostom odlukom može da mijenja zakon, kojim su sve Komore ustanovljene, i da se učini ono, što je Vlast u prilog Trgovačke Komore u Splitu učinila, onda sutra može da osvane druga odluka Vlasti, kojom se ukida i Komora u Splitu i njezin teritorij dariva drugoj, pa nikome ništa. U svom bi interesu dakle splitska Komora imala da se odreče protuzakonitoga proširenja djelokruga i da muževno ustane na obranu zakona, kao što to traži naša rezolucija.

Udruženje je ustalo žalbom na Državni Savjet još god. 1923. proti onom nečuvenom, nezakonitom načinu, kojim se 1921. osaktila sjeverna Dalmacija, odmah u času oslobođenja, kad je jedva mogla da odahne, i na taj način oduzelo joj se najuspješnije sredstvo ekonomske zaštite u najtežim prilikama, te predalo Talijanima našu Komoru u Zadru sa svom imovinom. Još Državni Savjet nije ni riješio ova žalba, a uza sve to uriču se izbori. Komora u Splitu, također u svom interesu, trebalo je da ustane na obranu ovog



## Vunena odjeća.

Sve što je iz vune, dade se očistiti „RADION“.  
Jedino nemojte zaboraviti, da je vuna vrlo osjetljiva  
i da treba s njome oprezno postupati.

Vuna ne podnaša vruću vodu, jer joj vrućina  
skruti vlakanca.

Dakle: „RADION“ rastopi u hladnoj vodi kao  
uvijek i u toj rastopini malo protiskaj i prognječi  
vunene stvari. „RADION“ će odnijeti posve sam svaku  
nečistoću.

Vunene stvari ne smiju se kod sušenja objesiti  
nego prostiti na čistom platnu.

Ovakovom metodom očistit ćete sve što je od  
vune dakle Vaš jumper, Vašu pletenu kapu i sve  
slično. Bojadisane stvari pokazat će ponovno svoje  
dražesti kao da su nove.

Udruženja i da treži, da se stvar hitno i zakonito riješi.

Ne može se razabrati iz „Odgovora“, koju važnost pridaje tome, što je gospodin komesar na našoj Općini imenovao 14. XII. 1927. gospodina Žaju za člana izborne komisije. O tome ovdje nitko nije znao ništa, pa ni gosp. Žaja. Ipak se ta okolnost tiska u „Odgovoru“ debelim slovima, dok se malo prije navodi, da je prije toga imenovanja i općinskoga komesara, Velika Županija već bila imenovala za člana gosp. Jadronju. „Odgovor“ se radi toga nije smeo, pa određuje, kad već gosp. Žaja ne može da bude član, jer je Županija prije imenovala drugoga, neka onda bude „nezvanični član“. Neka bude uvjerena splitska Komora, da ni od naroda izabrano općinsko zastupstvo ni ovo Udruženje ni gosp. Žaja niti ijedan svijestan naš građanin ne će sustati, dok se zakonito ne riješi pitanje Komore sjeverne Dalmacije. Njezin je teritorij skoro u cjelini u našoj Državi, jer je otpao samo Zadar, a sve pripodobe „Odgovora“ sa Mariborom i t. d. ne vrijede ni toliko, da se nešto reče.

Nego željeli bismo, da nam splitska Komora saopći, na čiji je poziv naš općinski komesar tako navrije-me imenovao člana izborne komisije?

Potpisano Udruženje se nada, da će splitska Komora uvidjeti opravdanost zahtjeva sjeverne Dalmacije, najzapuštenijega našeg kraja, i da će svim silama podurijeti nastojanja ovog Udruženja, da se jednom uspostavi zakonsko stanje upogled Komore sjeverne Dalmacije kao i upogled iste splitske Komore, koja ovako, po postojećem zakonu, ne može da legalno funkcionira i na našem teritorijalnom djelokrugu.

U Šibeniku, 12. aprila 1928.  
Udruženje Trgovaca Industrijalaca i Obrtnika za Sjev. Dalm. u Šibeniku.

Tajnik: Predsjednik u. z.:  
I. Žaja s. r. D. Triva s. r.

## IZ GRADA I OKOLICE

### PJEVANJE U KATEDRALI

Preko velike nedjelje „Cecilijanski Zbor“ svojim pjevanjem uzveličao je crkvene funkcije, te je istima dao većega sjaja. Pri „Jutnji tminah“ pjevao je „Pomiluj mene Bože“ od A. Diebolda op. 5. Ova se kompo-

zicija u strogo crkvenom stilu najljepše dojmila i radi svoje ozbiljnosti, koncepta, harmonizacije, a i radi tačne izvedbe sa svim fine-sama i nijansama. Na Veliki petak pjevao je zbor „Pomiluj mene Bože“ od J. Auera, koji je također strogo liturgičan. Sveke večeri kvartet je pjevao krasni „Christus factus“ od Aneria.

Na Uskrs „Cecilijanski Zbor“ pjevao je četverglasnu misu od dra A. Faista op. 30. Ovo je drugi put, da čujemo ovu divnu kompoziciju, koja se svakoga duboko dojmlje. Zbor je bio jak i dobro fuziran, te je pjevao stalnošću i shvaćanjem, što je činilo, da je izvedba naišla na opću pohvalu. Ulazak u Misu bio je „Resurrexit“ od Ferra, koji je pjevao muški zbor jednoglasno. Kompozicija je trijumfalni ulazak u liturgiju nedjelje Uskršnuća. Preko prikazanja pjevala je gđa R. Dalibić „Ave verum“ od Mozarta. Glas odlične gospeđe tako nježan, fin i rutiniran bio je predmet udivljenja. Odmah zatim prihvatio je kvartet „Kraljice neba“ od Lotti-a. Kompozicija poznatoga glazbenika-umjetnika bila je od jakog efekta.

Sva hvala ide našega vrijednog maestra A. Sentinellu, kapelnika katedralke, koji ulaže svu brigu, da pjevanje u stolnoj bazilici bude što ljepše i da odgovara veličajnosti obrada i liturgije. „Cecilijanski Zbor“ su pomagali neki članovi „Kola“, osobito g. K. Zivković, koji je također pjevao veoma lijepo partu baritona u kvartetu, a k tomu su pohvalno sudjelovali i neki daci gimnazije.

Ustoličenje novoga kanonika. Na uskrsni ponedjeljak nakon čitanja Papine bule o imenovanju bio je u katedrali na svečan način ustoličen novi kanonik Stolnoga Kaptola Bazilike sv. Jakova preč. gosp. don Ivan Katalinić, koji je s mnogo ljubavi i revnosti vršio dušobrižničku službu u raznim župama šibenske biskupije. Za više godina je bio i skradinskim mitronosnim opatom, a ovo zadnje vrijeme župnikom Vodica i začasnim kanonikom šibenskoga Kaptola. Čin ustoličenja obavio je presvij. biskup. Preč. Katalinić neka ovom prigodom primi i naše čestitke!

Premještanje sudskoga savjetnika. Zemaljski sudski savjetnik dr. A. Bu-

zolić premješten je na vlastitu molbu u Split i imenovan apelacionim sudijom. 10. o. mj. otputovao je na svoju novu dužnost. Pri polasku na stanicu sakupio se lijepi broj njegovih prijatelja, kolega i sudskih činovnika. Dr. Buzolić uživao je u Šibeniku, kao savjestan činovnik, opće simpatije.

† Marija Čelar. 6. t. mj. matrantica mjesne preparandije Marija Čelar u 19 godini života, shrvana teškom bolešću, ispustila je svoju dušu. Kao jedna od najrevnijih učenicica uživala je simpatije nastavnika te kolega i kolegica. 7. t. mj. joj je priređen divan sprovod. Prisustvovali su mu svi učenici-oe preparandije, profesorski zbor i mnoštvo građana. Nadgrobni zbor održala je u ime k. le. ica gđica N. Kersnić, a u ime preparandije prof. M. Ležaić. P. u m.!

Nastradao novi autrigger „Krke“. U subotu 14. t. mj. izišao je novi autrigger-četverac ranim jutrom tek po treći put i nedaleko novoga gata u potpunoj brzini vožnje nabasao na plutaču, koja je bila ispod površine vode 20 cm. Dno lađe se potpuno oštetilo i odmah je voda prodrila. Veslači su poskakali u more, te su izvučeni od tendera ratne mornarice, koji je upravo prolazio. Plutača je vlasnost tvrtke „Beton“, koja je odmah pristala, da isplati u cijelosti štetu.

Iseljnik od ocaja sišao s uma. Iz Amerike dopraćen je natrag u Šibenik iseljnik Šestan Jerko iz Zablaća, koji je sišao s uma, jer u novom svijetu nije mogao da nađe posla. Pošao je u Ameriku s najboljim nadama i zadužio novac za put. Kako nije za dosta vremena mogao da nađe posla, od ocaja je poludio. Sklonjen je u šibensku ludnicu.

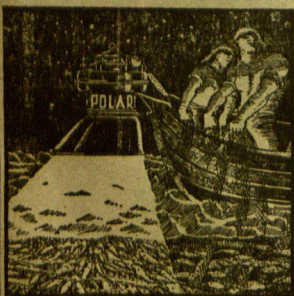
Pastirski pohod. Presvij. biskup dr. Jerolim Mileta pošao je 10. o. mj., da obavi svoj drugi pastirski pohod drniškoj i kninskoj krajini.

Vrhovni sud potvrdio osudu. Vrhovni sud potvrdio je osudu, kojom je od šibenske porote Gojko Jokić iz Bukovice osuđen na 12 godina tamnice, što je u društvu još jednoga razbojnika pokušao pljačku kod vlač. don Jere Anića, župnika u Zatonu.

Cijepljenje boginja. 16. o. mj. započelo je u šibenskoj općini cijepljenje boginja i trajat će do 21. juna. Prema popisu imalo bi se u cijepiti 1763 djece.

## ORIGINAL „POLAR“

Ribarake svjetiljke od 400-2000 svijeća.



Eksplozija isključena! Funkcija za jamčena i jednostavno rukovanje!  
Minimalan potrošak petroleja!  
„PETROPLIN“  
ZAGREB Draškovičeva ul. 58  
Najjeftinije nabavno vrelo u Jugoslaviji!  
Vlastita radiona za svaki popravak!

**Stranci.** Prošlih dana posjetilo je naš grad mnogo izletničkih grupa iz Njemačke, Francuske i Engleske. Na Uskrs je pripjelo 50 izletnika, članova bečkoga prosvjetnog društva „Urania“. Bilo je dosta izletnika i iz raznih mjesta naše države. Skoro svi izletnici polaze na slapove Krke. Pri ruči im je uvijek Putnički Ured.

**Provala u župsku crkvu u Jadrtovcu.** U noći između 7. i 8. o. mj. nepoznati zločinci provalili su u crkvu sv. Margarite u Jadrtovcu i ukrali dvije škrabice s novcem. Škrabice su sutradan nađene polupane nedaleko sela. U crkvi su se još nalazila dva kaleža vrijedna preko 10.000 dinara i nekoliko srebrnih i zlatnih predmeta. Lopovi su sve to mogli lako zapaziti, a ipak se ničega nijesu dotekli. Kradljivci su se po visokom stablu popeli na krov crkve, a odatle su preko zvonika ušli u crkvu.

**Pokradena crkva kod Vodica.** U noći između 8. i 9. o. mj. odneseno je sa Gospe slike u crkvi Gospe od „Okita“ kod Vodica 3 para zlatnih naušnica u vrijednosti od 580 dinara. Ostale dragocijenosti nijesu dotaknute.

**Krada u crkvi u Posedarju.** Pred par dana pokradena je crkva u Posedarju kod Novigrada. Kradljivci su netragom nestali. Ovo je treći slučaj u našem kraju kroz par dana.

Dva plemenita dara. U fond „Uboškoga Doma“ darovali su: Gosp. Josko Stošić pk. Paške Din 100, a gosp. Stjepan Karković prigodom uskrsnih blagdana Din 100. — Uprava im najbarnije zahvaljuje. Ugledali se i drugi!

**Doprinosi u fond „Šibenske Glazbe“.** Prigodom plesa, održanoga 18. veljače t. g., naknadno doprinješe u fond „Šibenske Glazbe“ sljedeći: Sokolsko Društvo, Eugen Cavallaro i Gradska Štedionica po Din 200; Zemljoradnička Štionica, Vladimir Kulić, Blaž Bolanča, Rudi Bačinić, dr. Juraj Jurin, Matija Pačić, Plo Terzanović, dr. Drago Flerin, dr. Vjekoslav Vučić, Ivan Marenzi, Braća Iljadica pk. Petra, Dominik Milović, Petar Tore, Ivo Štrkalj, Vjekoslav Inchiostri, Nikola Čikato, Krsto Živković, Augustin Žigon, Ivo Čičin Šain i Paško Alifrev po Din 100; Rikard Delija, Hrvatsko Muzičko Društvo „Kolo“, Justo Dellagiovanna, Jere Matačić pk. Mate, Marij Petaros, Mate Wolf, Ivan Bulat, Vatrogasno Društvo, Josip Delija, Niko Berović, Martin Caleb, Ante Frua i Vice Matijaci po Din 50; Niko Šimunović Din 20. Ukupno Din 3.270. — Plemenitim darovateljima Uprava svesrdno zahvaljuje uz želju, da bi se i ostali građani ugledali u njihov primjer.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik Ante Huljev. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

## JAVNA ZAHVALA

Prigodom smrti naše nezaboravne  
**MARIJE**

učenice IV. razreda Učit. škole u  
Šibeniku

zahvaljujemo svima onima, koji su dali izraza saučesća prama nesretnoj pokojnici i našoj duboko ožalošćenoj obitelji.

Posebno zahvaljujemo gosp. Dr. Dragomiru Montani, koji ju je nastojao da spasi od smrti te joj je do posljednjega časa ukazivao svoju liječničku pomoć. Isto tako toplo zahvaljujemo gosp. dir. Bellottiju skupa s cijelim profesorskim zborom Učit. škole u Šibeniku, pokojničinih kolegicama i kolegama, znancima i cjelokupnom mnogobrojnom građanstvu, koji su je iz iskrenoga saučesća otpratili na vječno otpočivalište. Našu osobitu i trajnu harnost iskazujemo i prijateljima, koji su joj svojim pjevanjem odali posljednju počast, te gđici Kersnić i gosp. prof. Ležajiću, koji su onako iskreno i ganutljivo držali nadgrobni govor.

Svima spomenutima zahvaljujemo mnogo, mnogo više nego se može riječima izraziti.

Šibenik, 8. aprila 1928.

Obitelj Luke i Ivana Čelara.

## OPĆINA ŠIBENIK

Br. 2691. Šibenik, dne 24/3 1928

### Raspis natječaja

Spram zaključka Općinske Uprave u Šibeniku, prihvaćena u sjednici 14. ožujka 1928, raspisuje se natječaj na mjesto općinskog tajnika pri ovoj Općini.

Općinskom tajniku priznat će se prinadležnosti prama dogovoru.

Osaj, koji postigne raspisano mjesto, biti će primljen u službu u privremenom svojstvu za godinu dana, nakon kojega će roka moći da postigne stalnost, ako bude zadovoljavao.

Natjecatelji moraju svojim molbama da prilože:

1. Krštenice;
2. Svjedodžbu pripadnosti, da je podanik Kraljevine S. H. S.;
3. Isprave o eventualno dosad obavljenoj službi;
4. Naukovne svjedodžbe;
5. Svjedodžbu o sposobnosti u dotičnom zvanju;

6. Liječničku svjedodžbu o fizičnoj sposobnosti;

7. Dokaz o potpunom poznavanju srpsko-hrvatskog, a po mogućnosti i kojeg drugog od važnijih jezika.

Za mjesto tajnika prednost će imati natjecatelji sa pravnim naučima, a osobito oni sa administrativnom praksom.

Od natjecatelja se traži, da nijesu prekoračili 40. godinu života.

Rok ovome natječaju traje do 1. maja 1928.

Molbe se imaju upraviteljskoj Upravi i moraju biti saobljevene propisnim taksnim markama.

Od Općinskog Upraviteljstva:

Načelnik:  
Dane Škarica

Prisjednik:  
Dr M. Kožul.

## POKUĆSTVO

odlikovane tvornice

I. POVISCHIL, OSIJEK

dobijete kod:

STJEPAN V. KARKOVIĆ

Pokućstvo i tapetarska  
radnja Šibenik.

## POZOR RIBARI!

Veliko iznenađenje za nastupajuću sezonu ribarenja. Original Polar lampe 800 do 2000 svijeća sa novim patentiranim.

### REFLEKTOROM.

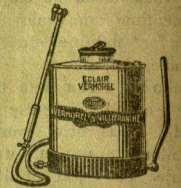
Naš putnik će Vas ovih dana posjetiti, i predočiti će Vam novo patentirane reflektore kao i lampe „Petroplin“ k. d., Zagreb, Oraskoviteva 58

## SALAMA

prve vrsti nova roba posve zrela  
dobiva se svagdje.  
Prva hrvatska tvornica salame,  
sušena mesa i masti

M. Gavrilovića  
sinovi d. d. Petrinja  
zastupstvo:

JOSIP JADRONJA  
ŠIBENIK (Dalmacija)



Originalan francuski  
**ECLAIR VERMOREL**  
je najbolja prskalica na svetu.  
Generalno zastupstvo:  
**BARZEL D. D. SUBOTICA**  
Ištite cenovnik! Može se dobiti svagde.

## Jadranski Promet

trgovačko društvo

Šibenik - Stara Obala

Trgovina brašna i zemaljskih proizvoda na veliko.

# Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA  
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

## Podružnica Šibenik.

BRZ. NASLOV: GOSPOBANKA  
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, KOČEVlje, KRANJ, SOMBOR, SPLIT

Ispostava: BLEĐ.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 300.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAČUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.